

جلسه اول – مقدمه درس

کارایی برنامه:

در درس الگوریتم و ساختمان داده مورد بررسی قرار می گیرد. با موازی سازی تا حدی می توان کارایی را افزایش داد.

خوانایی برنامه (Readability)

کاربردپذیری

نگهداری برنامه (Maintenance)

امنیت برنامه

مقیاس پذیری (scalability) که در درس مهندسی اینترنت مورد بررسی است.

درستی عملکرد

کتابخانه های آماده

قابلیت تغییر برنامه

به عنوان مثال استفاده از global variable چندان توصیه نمی شود.

دستور Go to که در زبان های قدیمی تر موجود بود و کنترل اجرای برنامه را پیچیده می کرد.

تست نرم افزار را برای لحظه آخر نگه ندارید.

تاکید درس: نوشتن برنامه های خوب

Correctness: Testing, Debugging

Maintainability: Object orientation, coding style

Reusability: object orientation

از قطعات نرم افزار بتوانیم مجددا استفاده کنیم.

زبان اصلی: C++

JAVA هم کاربردی است.

زبان ها: C++, C#, Python, MATLAB, R

C++ کارایی C (تاکید روی سرعت و استفاده بهینه از منابع) را با شی گرایی و انعطاف پذیری ترکیب کرده است.
کتاب:

Deitel: C++ How to program

Google Search

Stackoverflow.com

Cplusplus.com

Ramtung.ir/apnotes/html

جلسه دوم - مفاهیم مقدماتی زبان C++

سلام دنیا: یک برنامه‌ی بسیار ساده در زبان سی‌پلاس‌پلاس که صرفاً یک رشته را در خروجی می‌نویسد.

```
1. #include <iostream>
2. using namespace std;
3.
4. int main()
5. {
6.     cout << "Hello World\n";
7.     return 0;
8. }
```

iostream هدرفایلی است که امکانات ورودی و خروجی C++ را در اختیار ما می‌گذارد.

قاعده قرار دادن h. قدیمی است و تقریباً منسوخ شده است.

Std مخفف استاندارد است و تمام امکانات استاندارد C++ در این فضای نام قرار دارد.

فضاهای نام برای پرهیز از تداخل بین کتابخانه‌های نرم افزاری مختلف مورد استفاده قرار می‌گیرند.

اگر خط دوم را ننویسم بایستی هربار بنویسیم std::cout

امضا تابع: نام تابع، نوع پارامتر ورودی، نوع پارامتر خروجی

در مورد خط چهارم فعلاً بدانیم که امکان پاس کردن آرگومان به تابع main از طریق command line وجود دارد.

در C++ بلافاصله بعد از امضای تابع و در خط بعدی، آکلاد را باز می‌کنیم. این کار در جاوا درست بعد از امضای تابع و در همان خط انجام می‌گیرد.

در داخل بدنه‌ی تابع، یک تب (TAB) قرار می‌دهیم.

Cout مخفف console out است که اصطلاح اطلاق شده به همان ترمینال یا command line می‌باشد.

G++ کامپایلر C++ در لینوکس. فایل اجرایی در لینوکس پسوند .out. و در ویندوز پسوند .exe. دارد.

بازگرداندن صفر اطمینان از موفقیت آمیز بودن اجرای برنامه را تضمین می‌کند.

تایپ رشته – خواندن از ورودی: این مثال استفاده اولیه از تایپ رشته و نحوه‌ی خواندن از ورودی را نشان می‌دهد.

```
1. #include <iostream>
2. #include <string>
3. using namespace std;
4.
5. int main()
6. {
7.     string name;
8.     cout << "Please enter your name: ";
9.     cin >> name;
10.    cout << "Hello " << name << '\n';
11.    return 0;
12. }
```

string هدرفایلی است که امکان کار روی رشته‌ها را به ما می‌دهد.

Name شی (object) از نوع string است.

تابع cin فقط کلمه اول از ورودی را می‌گیرد. کلمه دنباله‌ای از کاراکترها است که به فضای سفید محدود می‌شود.

فضای سفید: Enter, TAB, space

Cin کاراکترهای غیر فضای سفید را می‌خواند.

خواندن کل یک خط با تابع getline انجام می‌گیرد.

خواندن چند قلم از ورودی: در این مثال چند مقدار به دنبال هم از ورودی خوانده می‌شود. دقت کنید که اگر رشته‌ای از cin خوانده شود، یک کلمه از ورودی خوانده شده در آن متغیر قرار می‌گیرد. مثلاً اگر ورودی Gholam 29 در ورودی تایپ شود مقدار name برابر Gholam و مقدار age برابر ۲۹ خواهد بود.

```

1. #include <iostream>
2. #include <string>
3. using namespace std;
4.
5. int main()
6. {
7.     string name;
8.     int age;
9.     cout << "Please enter your name followed by your age: ";
10.    cin >> name >> age;
11.    cout << "Hello " << name << "!\n";
12.    cout << "Your age is " << age << endl;
13. }

```

Endl ثابتی که در هدر فایل `iostream` تعریف شده است و با کاراکتر `'\n'` مترادف است.

تایپ ده انگشتی

چنانچه `return 0` را برگردانید، C++ خود به صورت پیش فرض مقدار صفر را برمی گرداند.

البته این ویژگی چندان خوب نیست. لذا سعی کنید همواره بصورت `explicit` مقدار صفر را برگردانید و چنانچه تابع قرار است مقدار خروجی نداشته باشد، نوع خروجی را `void` تعریف کنید.

خواندن از ورودی در حلقه: این برنامه تعدادی کلمه را از ورودی می خواند و در صورتی که کلمه ای تکرار شود این موضوع را با نمایش پیغامی اطلاع می دهد.

خواندن ورودی تا آنجا ادامه می یابد که کاربر با `ctrl-d` (یا `ctrl-z` در ویندوز) خاتمه ورودی را مشخص کند.

```

1. #include <iostream>
2. #include <string>
3. using namespace std;
4.
5. int main()
6. {
7.     string previous = "";
8.     string current;
9.     while (cin >> current) {
10.        if (previous == current)
11.            cout << "repeated word: " << current << '\n';
12.        previous = current;
13.    }
14. }

```

در برنامه بالا تا زمانی که اینتر نزنیم، C++ به خواندن از ورودی ادامه می دهد و پس از آن پردازش خط بعد را آغاز می کند.

خواندن ورودی از فایل، پاس کردن به فایل اجرایی در لینوکس و نوشتن خروجی در فایل

a.out<masalan.txt>output.txt

نمایش محتویات فایل text در لینوکس

Cat output.txt

پاس کردن خروجی برنامه به تابع sort لینوکس ([piping in linux](#))

a.out<masalan.txt|sort

از مشکلات آرایه این است که اندازه آن باید ثابت باشد. جهت حل این مشکل کتابخانه استاندارد C++ وکتورها را در اختیار ما قرار می دهد. تایپ vector جزئی از کتابخانه سی پلاس پلاس است که کار با دنباله ای از عناصر را بدون دغدغه های مدیریت حافظه مهیا می کند.

محاسبه ی میانگین و میانه: در این برنامه تعدادی عدد اعشاری (که نماینده ی دما هستند) از ورودی گرفته می شود و میانگین و میانه ی آنها در خروجی نوشته می شود. تعداد این اعداد در زمان نوشتن برنامه نامعلوم است.

```
1. #include <iostream>
2. #include <vector>
3. #include <algorithm>
4. using namespace std;
5.
6. int main()
7. {
8.     vector<double> temps;
9.     double temp;
10.    while (cin >> temp)
11.        temps.push_back(temp);
12.
13.    double sum = 0;
14.    for (int i = 0; i < temps.size(); ++i)
15.        sum += temps[i];
16.
17.    cout << "Mean temperature: " << sum/temps.size() << endl;
18.    sort(temps.begin(), temps.end());
19.    cout << "Median temperature: " << temps[temps.size()/2];
20. }
```

در سر فایل algorithm عده ای از توابع همچون sort که در برنامه بالا در خط ۱۸ مورد استفاده قرار گرفته، تعریف شده اند.

مقداردهی اولیهی بردارها: این مثال نشان دهندهی مقداردهی اولیهی اندازه و عناصر بردار است.

```
1. #include <vector>
2. #include <string>
3. #include <iostream>
4. using namespace std;
5.
6. int main()
7. {
8.     vector<double> vec;
9.     // vec[0] = 10;
10.    vec.push_back(1.3);
11.    vec[0] = 12.4;
12.
13.    vector<int> v(6);
14.
15.    v[0] = 5; v[1] = 7;
16.    v[2] = 9; v[3] = 4;
17.    v[4] = 6; v[5] = 8;
18.
19.    vector<string> philosopher(4);
20.
21.    philosopher [0] = "Kant";
22.    philosopher [1] = "Plato";
23.    philosopher [2] = "Hume";
24.    philosopher [3] = "Kierkegaard";
25.
26.    //philosopher[2] = 99;
27.
28.    vector<double> vd(1000, 1.2);
29.    //vd[1000] = 4.7;
30. }
```

در مثال بالا اگر خط ۹ را کامنت نکنیم با RUNTIME ERROR مواجه خواهیم شد. زیرا در لحظهی تعریف، vector شامل صفر عنصر است و با هر pushback حافظه تخصیص می یابد.

Segmentation fault

خطای دسترسی غیرمجاز به حافظه در لینوکس است.

در خط ۶ یک بردار ساخته ایم که دارای ۶ عنصر integer است و مقدار اولیهی هریک از این عناصر صفر است.

خط ۲۶ با خطای کامپایلر روبرو می گردد. چون ۹۹ رشته نیست. اما "۹۹" یا '۹۹' رشته است.

در خط ۲۸، برداری ساخته‌ایم که ۱۰۰۰ عنصر اولیه آن با مقدار اعشاری ۱/۲ پر شده است. خط ۲۹ هم با خطای segmentation (دسترسی غیرمجاز به حافظه) روبرو است.

بردار دو بعدی:

```
Vector<vector<int>>twod(3);  
Twod[0].push_back(12);  
Twod[1].push_back(4);  
Twod[2].push_back(65);  
Cout<< Twod[1][0]<<endl;  
Vector<vector<int>>twod(3,vector<int>(4));
```

وکتوری با ۳ عنصر اولیه بساز و هرکدام از عناصر اولیه‌ی آن را با یک بردار چهارتایی از نوع مقدار صحیح، مقدار اولیه بده.

تمرین: برنامه‌ای بنویسید که تعدادی کلمه را از ورودی بخواند و آن‌ها را در قالب یک لیست که با کاما جدا شده‌اند چاپ کند. به عنوان مثال اگر کلمات ورودی به ترتیب Aang و Kyoshi و Roku باشند خروجی چاپ شده باید دقیقاً به صورت [Aang, Kyoshi, Roku] باشد. توجه داشته باشید که تعداد کلمه‌ها مشخص نیست و تا انتهای ورودی بخوانید.


```

#include <iostream>
#include <sstream>
#include <string>

int main()
{
    std::string line;
    std::getline(std::cin, line);
    std::istringstream stream{ line };
    std::string s;
    stream >> s;
    std::cout << "[" << s;
    while (stream >> s)
    {
        std::cout << ", " << s;
    }
    std::cout << "];
    std::cout << std::endl;
    system("pause");
    return 0;
}

```

خط اول [سرفایل `iostream`](#) را به سورس اضافه می‌کند. این سرفایل بخشی از [کتابخانه ورودی/خروجی](#) است.

خط دوم [سرفایل `sstream`](#) را به سورس اضافه می‌کند که آن نیز بخشی از کتابخانه ورودی/خروجی است.

[سرفایل `string`](#) بخشی از [کتابخانه رشته‌ها](#) است.

با قطعه کد

```
std::getline(std::cin, line);
```

ورودی را تا زمانی که کاربر Enter بزند، خوانده و در `line` ذخیره می‌کنیم.

```

istream& getline (istream& is, string& str, char delim);
(1) istream& getline (istream&& is, string& str, char delim);

```

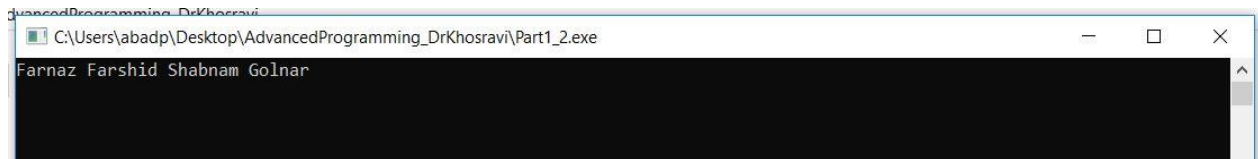
```

(2) istream& getline (istream& is, string& str);
    istream& getline (istream&& is, string& str);

```

Get line from stream into string

Extracts characters from *is* and stores them into *str* until the delimitation character *delim* is found (or the newline character, '\n', for (2)).

لذا وقتی کاربر Enter می‌زند، داریم:

Line = "Farnaz Farshid Shabnam Golnar"

سپس آنچه را در بافر ورودی است به نام stream می‌نامیم و با line مقدار دهی می‌کنیم.

```
std::istringstream stream{ line };
```

با کد

```
stream >> s;
```

کلمات (آنچه محصور بین دو فضای سفید است) را از بافر ورودی استخراج می‌کنیم و در S می‌ریزیم.

خطوط ۱۱ و ۱۲

```
stream >> s;
```

```
std::cout << "[" << s;
```

اجرا می‌شوند و داریم S = Farnaz و چاپ می‌شود:

[Farnaz

سپس وارد حلقه while می‌شویم. چون کاراکتر > فضای سفید را ندید می‌گیرد، مقداری که در شروع حلقه در S ذخیره است عبارت است از s=Farshid و فاصله بین Farnaz و Farshid ندید گرفته شده است. لذا به دنبال Farnaz کاراکتر '،' و بعد از آن Farshid نوشته می‌شود:

[Farnaz, Farshid

در دومین تکرار حلقه S=Shabnam و داریم:

[Farnaz, Farshid, Shabnam

و در سومین تکرار s=Golnar و داریم:

[Farnaz, Farshid, Shabnam, Golnar

دیگر وارد حلقه نمی‌شویم. چون در جریان ورودی stream از نوع stringstream(input string stream) چیزی باقی نمانده است. از حلقه خارج شده و به دنبال مواد بالا، [نیز چاپ می‌شود.

[Farnaz, Farshid, Shabnam, Golnar]